

zal in den tijd van twee of drie jaar zijn tot stand gekomen. Maar een minderheid in de Geuniëerde Schotsche Kerk zal waarschijnlijk buiten deze vereeniging blijven om voort te zetten de tradities der zelfstandigheid, maar dogmatisch niet méér trouw aan het Calvinisme dan de Vereenigde Kerk zal zijn.

Laatste lezing van Prof. D. Maclean.

De Theologie van den dag.

Zoowel in Schotland als in andere landen beleeft de theologie kwade dagen en in de volkspredikatiën wordt zelden op het dogmatische beginsel gezinspeeld. Er is tegenwoordig ook niet één heologie in Schotland, maar er is als 't ware een mozaïk van theologiën. De invloed van de philosophische gedachte, door de Universiteit verspreid, de invloed van Schleiermacher en Ritschl in de theologische faculteiten en het critische standpunt ten opzichte van den Bijbel, zijn daarvoor aansprakelijk.

Maar er zijn belangrijke bewegingen op het gebied van wetenschap en philosophie waar te nemen, welke doen zien dat het materialistische standpunt der 19de eeuw verlaten wordt. De meest recente wetenschap heeft daarom geen bezwaren ten opzichte van het wonder en het smeekend gebed, evenmin ten opzichte van een geschapen begin van den Kosmos.

Dit rechtvaardigt de bepaalde en uitgesproken meeningen van Lord Kelvin en Clark Maxwell, twee wetenschappelijke mannen van goeden naam, die verklaard hebben, dat de schepping in de Schriftuurlijke beteekenis, een feit is dat door de geleerden niet op zij mag worden gezet. Op het oogenblik leert de philosophie, dat het Goddelijk leven samenhangt met de hoogere natuur van den mensch. Het krachteloze monisme van Bertrand Russell is een philosophische gril en heeft geen toekomst. Het spiritistische pluralisme van A. Aliotta is te openhartig atheïstisch om buiten Italië ernstig in aanmerking te komen. De theologie van den dag, bezien van het standpunt der nieuwste wetenschap en der ernstige philosophie, is zeer hoopvol en zij laat zien, zoo streng mogelijk in algemeenen zin genomen, dat het Evangelie uitstekend voorziet in de intellectuele en moreele behoeften van den mensch.

Op het terein der Bijbelstudie heeft de critische methode de overhand. Ten aanzien van het Oude Testament is de Wellhausen—Kuenenmethode met zekere wijziging aangenomen. De critische methode wordt ook gebruikt ten opzichte van het Nieuwe Testament. In de laatste jaren is op dogmatisch gebied zeer weinig geproduceerd wat blijvende waarde had. Aan zulke dogma's ligt ten grondslag een uitlegging van de Goddelijke souvereiniteit met betrekking tot het Goddelijk Vaderschap en van de Goddelijke besluiten als uitdrukkingen van dit genadig Vaderschap met een sterken hang naar het Universalisme.